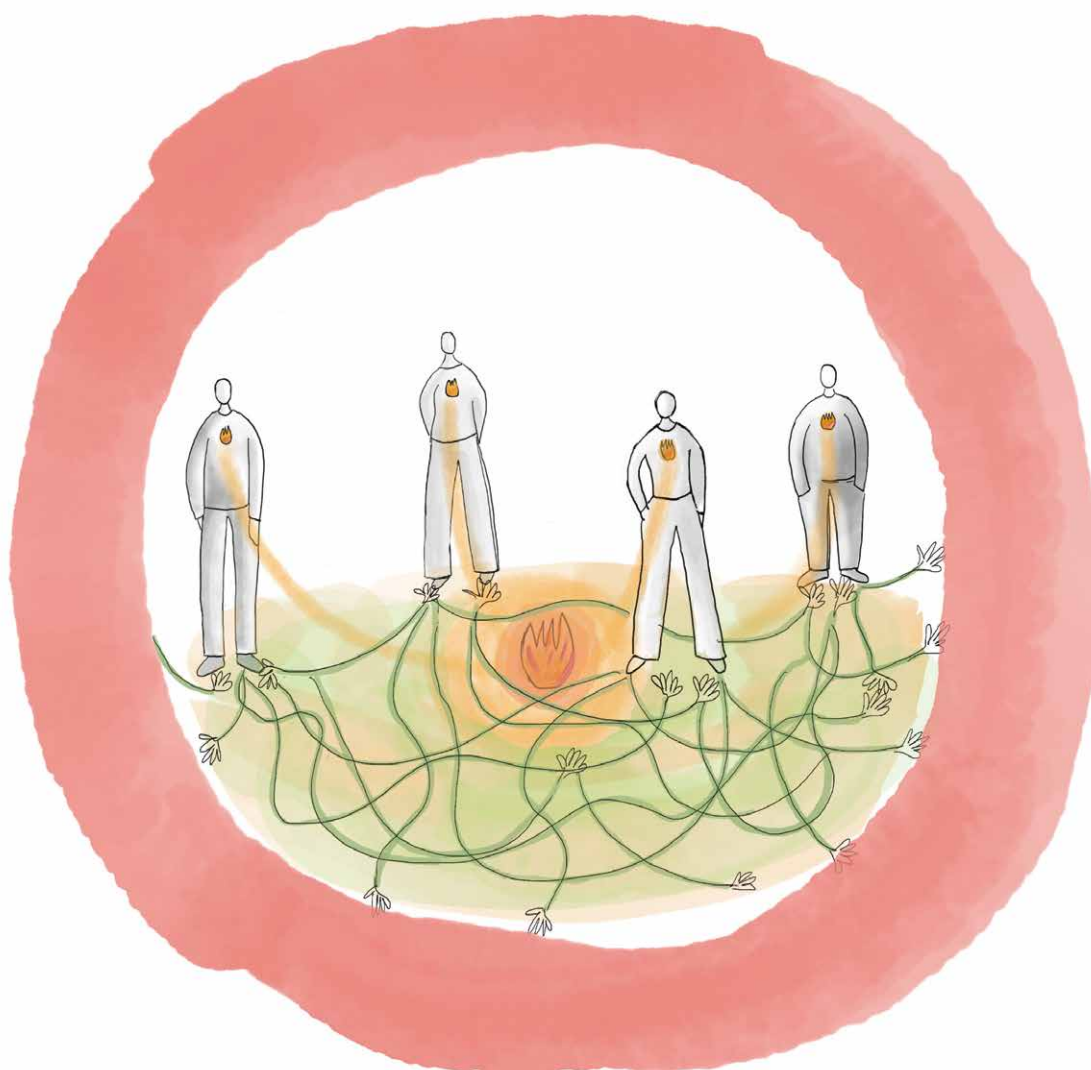

Levend Organiseren

Het was een zonoevergoten zondagochtend. Ik was dertien en fietste naar de kerk waar mijn familie trouw twee keer per zondag kwam. Die ochtend echter lonkten de zon en het mooie voorjaar. In plaats van naar de kerk, fietste ik naar de uitgestrekte weilanden achter de Zwartendijk. Zoals gewoonlijk was het daar een kakofonie van vogelgezang, met prachtige luchtshows van kieviten en grutto's. Ik ging op in dit schouwspel, ervoer dat ik er deel van uit maakte en wist: hier woont God. Dit inzicht dempte enigszins het schuldgevoel over mijn gemiste kerkgang.

Zonder onderling verband kan niets bestaan

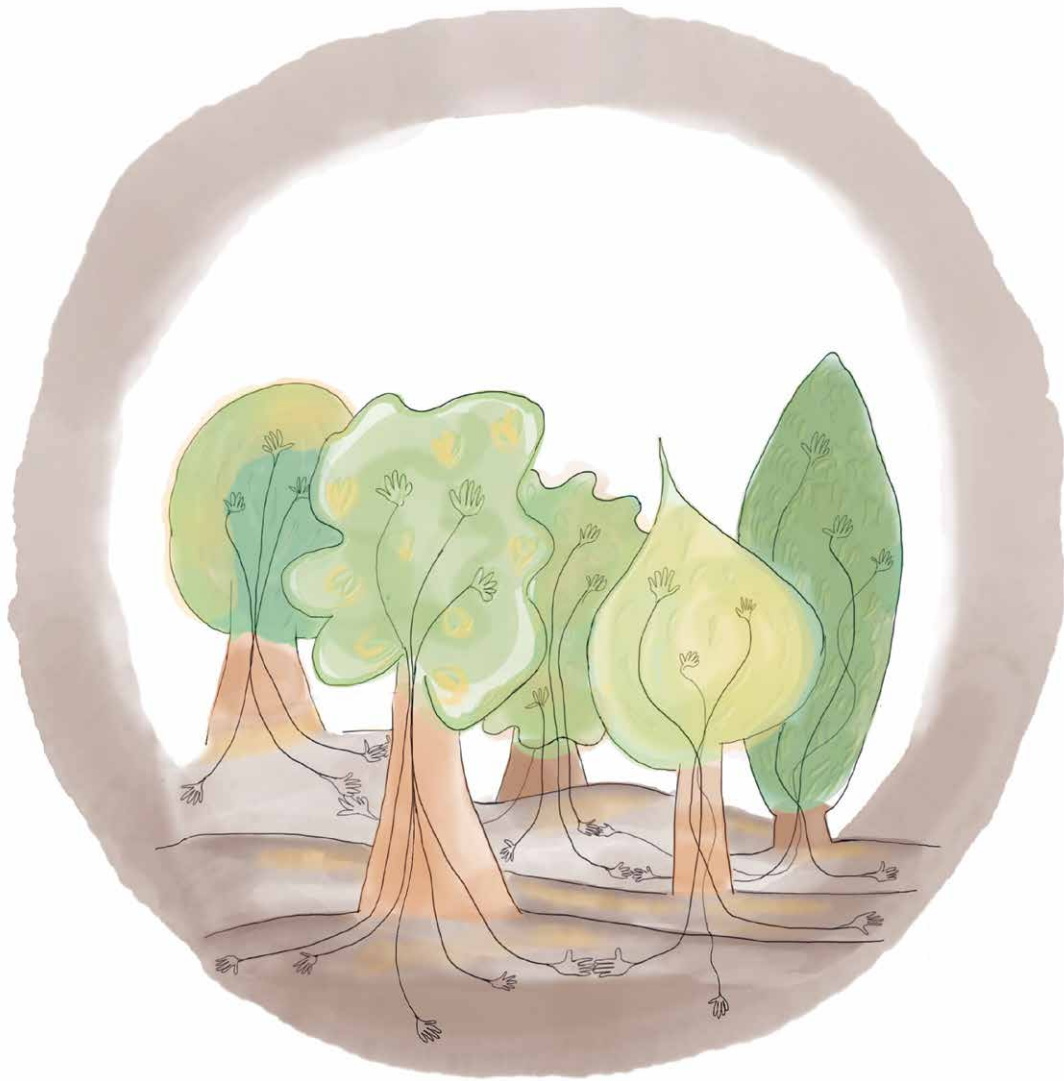
Mijn fascinatie en ontzag voor de natuur kregen alle ruimte in de studie fysische geografie. Ik studeerde af als landschapsecoloog. Een landschapsecoloog onderzoekt ecosystemen. Voor mij is het dan ook vanzelfsprekend dat iets zonder een onderling verband domweg niet kan bestaan. De bodem, het (micro)klimaat, de geomorfologie, de aanwezige flora en fauna bepalen welk type ecosysteem zich ontwikkelt. Ecosystemen ontwikkelen zich 'vanzelf' tot steeds complexere systemen met een grotere diversiteit aan soorten. Er is 'iets' dat zich wil ontwikkelen, wil leven. Zie het als levensdrang, waardoor het geheel naar een steeds vollere wasdom groeit.

De losstaande verdwaaide mens

Zou de grote verwarring, ik denk zelfs diep collectief trauma, niet zijn ontstaan toen we ons los gingen wanen van de verbanden? Alsof we als mens louter op onszelf kunnen staan? Sommigen beweren dat dit proces startte toen we de aarde, het land, als bezit gingen zien en ons ervan afscheidden. We plaatsten onszelf boven de natuur en boven de ander. We hebben lange tijd de aarde, de natuur en de ander naar hartenlust voor onszelf gebruikt, zonder ons er rekenschap van te geven wat dat betekent voor de ander. Ook gingen we van God los: we doen het zelf. We zijn onze persoonlijkheid, ons ego, gaan vereren.

Het huidige individualistische, neoliberale tijdperk is hier een weerslag van. We hebben niet vanzelfsprekend een plek in deze samenleving, gewoon omdat we er zijn. Je doet pas mee, krijgt een plek, als je presteert en succes hebt. Lukt dit niet, dan heb je dat aan jezelf te wijten. Hoe onveilig en eenzaam hebben we het gemaakt? Het zet ons ertoe aan onszelf alsmear groter en beter te moeten maken. Onze overleefidentiteit wordt steeds aangesproken en overleven wordt de norm. Als losstaande mens raakten we zo steeds meer verdwaald en afgescheiden van onszelf en elkaar. Hoe hervinden we onszelf en elkaar, en gaan we de weg naar heelheid?

De dans van samen en alleen

Gefascineerd door ecosystemen ontwikkelde ik eenzelfde nieuwsgierigheid naar organisatiesystemen. De eerste reorganisatie maakte ik mee toen ik twee jaar werkte. Ik mocht meedoen in de stuurgroep reorganisatie. Mijn mentor leerde mij dat organisaties een strijdtoneel zijn, waarin je moest overleven. Zoals ja-zeggen en nee-doen. Ik wilde erbij horen, meedoen met de grotmensenwereld waarin je moest presteren en concurreren. Tegelijkertijd was ik er diep door teleurgesteld: waarom doen mensen zo naar elkaar en deed ik er ook nog aan mee? Ik raakte langzaam verwaald in mezelf. Erbij willen horen en voelen dat het niet past. En me afzetten tegen dat waar ik bij wilde

horen. Ik begreep niets van mezelf en mijn omgeving. Ook van mijn eerdere toevluchtsoord, de natuur, raakte ik los en ik ervoer een steeds grotere eenzaamheid. Dankbaar ben ik nog altijd dat ik een therapeut ontmoette die, in haar woorden, mij hielp ontdooien. Ze was misschien wel mijn eerste 'liefdevol tegenover' dat ik ooit zo had gemist. Ze leerde me een nieuwe wereld kennen. Ik was blij verrast dat ik zelf een heel levend systeem bleek te zijn met vele delen, mechanismen en wetmatigheden. Zo leerde ik in verbinding met de ander mezelf ontdekken en maakte nieuwe danspassen van de dans van samen en alleen. En ik wist, later ga ik hier anderen over leren.

Levende organisaties

Zoals ecosystemen zich ontwikkelen naar volle wasdom, zo kunnen wij mensen dat dus ook. Als zinzoekende groepswezens wil onze essentie bijdragen en scheppen. Leven! Organisaties zijn bij uitstek plekken waar mensen dit met elkaar mogelijk kunnen maken. Analoog met *'It takes a village to raise a child'*: organisaties met hun mensennetwerken, disciplines en talenten zijn samen allemaal nodig om mensen te laten groeien in hun wasdom en om tegelijkertijd creaties te laten ontstaan. Sterker nog: de huidige tijd, met vele crises en complexe, ingewikkelde opgaven, schreeuwt om het creatieve en scheppende vermogen van organisaties en haar mensen. Hoe zorgen we ervoor dat organisaties levende gemeenschappen worden die mensen uitnodigen tot leven en creativiteit? Die dienend willen zijn aan de opgaven in onze samenleving? Deze tijd van transitie is rijp voor het inslaan van nieuwe wegen.

Levend organiseren

Door het werken met mensen en organisaties ontwikkelde zich gaandeweg het gedachtegoed dat ik 'levend organiseren' ging noemen. Langzaam vielen wie ik ben en wat ik doe samen. Levend organiseren is een manier van 'organisatie-zijn' waarbij organisaties zich onderdeel voelen van de samenleving en de natuur, en hier dienend aan willen zijn. Organisaties zijn levende systemen die naar volle wasdom kunnen groeien, net als de mensen die er werken. Het vertrekpunt is leven en dat wat levend maakt. We hebben dan ook leren om te gaan met overleven, trauma en stagnatie, en te focussen op heling en gezondheid van mensen en organisaties.

Het gedachtegoed belandde in mijn boek *Levend Organiseren* en behandelt drie principes. Het principe van Levensdrang leert wat ons levend maakt, wat levenskracht is en hoe we die herkennen. Het principe van Heelheid vertelt hoe we innerlijk verdeeld raken, en trauma en kwetsuren oplopen als mensen en organisaties. Het behandelt het mechanisme van verdeeldheid, en hoe we heling kunnen stimuleren. Het principe van De dans van samen en alleen vertelt hoe we creërende, ontwikkelende gemeenschappen worden als we deze dans leren verstaan. Als we de drie principes toepassen, brengen ze een ontwikkeling teweeg die leidt tot een steeds vollere wasdom van mensen en organisaties. 🌀

Jeanette Koekkoek (1968) werkt vanuit haar bedrijf *Zinkracht* met mensen en organisaties die op zoek zijn naar hun essentie en eigenheid. De laatste jaren werkt ze ook aan leergemeenschappen voor levend werken en organiseren. Ze is auteur en illustrator van het boek *Levend Organiseren*

www.levendorganiseren.nl